

การประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล คลองอุตะเถา อำเภอบางใหญ่ จังหวัดสงขลา*

บุศรา บุตรโคตร**

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) คลองอุตะเถา เพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของอบต.คลองอุตะเถา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีจำนวน 44 คน จากประชากร 3 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มคณะผู้บริหารและพนักงานอบต. คลองอุตะเถา (2) กลุ่มคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ (3) กลุ่มผู้ปกครองเด็ก ใช้แบบตรวจสอบรายการตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 6 ด้าน 45 ตัวชี้วัด ในการประชุมกลุ่มระดมสมอง เป็นเวทีแลกเปลี่ยน ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่ได้ดำเนินการในปีที่ผ่านมาและปัจจุบัน

ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ อบต.คลองอุตะเถา 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านคณะกรรมการบริหารศูนย์ และด้านการบริหารวิชาการ ผลการประเมินอยู่ในระดับดี ผ่านเกณฑ์ 41 ตัวชี้วัด และไม่ผ่านเกณฑ์ 4 ตัวชี้วัด เนื่องจากไม่มีการดำเนินการ คิดเป็นร้อยละ 91

การประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ไม่ผ่าน 4 ตัวชี้วัด สามารถพัฒนาได้ดังนี้ (1) จัดให้มีของเล่นและสื่อพัฒนาเด็กเล็กทั้งในที่ร่มและกลางแจ้ง โดยใช้งบประมาณของ อบต.คลองอุตะเถา (2) จัดทำแผนพัฒนารายเดือน แจ้งข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ให้ผู้ปกครองทราบ (3) ประกาศข่าวการจัดกิจกรรมต่างๆ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและคนในชุมชนทราบทางหอกระจายข่าว และ (4) มีการประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกเดือน และยังได้พบว่าสาเหตุที่มีเด็กเข้ามาเรียนน้อย สามารถปรับปรุงการทำงานได้ดังนี้ (1) สรรวจเด็กที่อยู่ในข่ายเข้าเรียนในเขต อบต.คลองอุตะเถา ทุกปี และ (2) มีหนังสือเรียนเชิญให้ผู้ปกครองกลุ่มเป้าหมายส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

คำสำคัญ: การประเมิน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

* ส่วนหนึ่งของรายงานการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษา วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** นักศึกษาปริญญาโท

The assessment of Child Development Center of U-Tapao Sub-district Administrative Organization, Hat Yai, Songkhla Province^{*}

Bussara Boutkoat^{**}

Abstract

This research aimed to evaluate Child Development Center (CDC) of U-Tapao Sub-district Administrative Organization (USAO) to improve its operational process. A sample of 44 individuals was selected from 3 groups of population: the USAO staff, the CDC staff, and child's parents. The CDC working checklist form based on the set standard on CDC performance in 6 areas or 45 indicators was used as the instrument. Through collaborative brainstorming and exchanging ideas among the respondents to analyze problems and obstacles encountered by the staff in the past year and current year, the study discovered the followings. Among the 6 areas: management, personnel, buildings, community cooperation, CDC board, and academic administration, the CDC achieved 41 indicators covering 91% of the total indicators. It was rated as good. The assessment of CDC failed to achieve the four indicators. However, it could be developed through four different ways. First, the USAO should provide both indoor and outdoor toys and materials for child development. Second, the USAO should inform their parents regarding activities organized by the organization in the form of pamphlets. Third, the USAO should announce the ongoing activities to the local community via its broadcast transmitting room. Fourth, the USAO should organize a monthly meeting to increase more number of students. This could be done through having a survey on the number of eligible children who have not showed up. Subsequently, a letter should be sent to their parents to urge them sending the children to the CDC.

Key words: The Assessment; Child Development Center; Standard of Operation for Child Development Center.

^{*} Part of an Independent Study Report for the Master Degree of Public Administration in Local Government, College of Local Administration, Khon Kaen University.

^{**} Graduate Student.

บทนำ

การพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย เริ่มขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยพระอัครชายาเธอ พระองค์เจ้าสายสวลีภิรมย์ ได้เป็นองค์ก่อตั้ง “โรงเรียนเด็ก” เป็นแห่งแรกในปี พ.ศ.2433 โดยพระองค์ทรงบริจาครูปถ่ายที่ติดและตึกโรงเรียนต่าง ๆ ซ่อมแซมและก่อสร้างบริเวณและเครื่องใช้เครื่องตกแต่งทั้งปวงบริบูรณ์พร้อมเสร็จ จัดเป็นโรงสำหรับเลี้ยงเด็กชั้นที่ตรอกโรงเรียนเด็ก ตำบลสวนมะลิ ริมถนนบำรุงเมือง เพื่อจัดการบำรุงเลี้ยงทารกเด็กชาย/หญิง บุตรคนยากจน ต่อมาในปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แนวคิดการจัดการปฐมวัยศึกษาได้ถูกนำมาใช้ในโรงเรียนอนุบาลทั้งนี้หน่วยงานที่นำมาใช้จะเป็นโรงเรียนเอกชนเป็นส่วนใหญ่ ต่อมารัฐบาลได้มีการจัดตั้งโรงเรียนอนุบาลของรัฐขึ้นเป็นแห่งแรก คือ โรงเรียนละอออุทิศ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมเด็กให้มีความพร้อมก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา โรงเรียนอนุบาลแห่งนี้ได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นจำนวนมากจนทำให้รัฐต้องขยายไปจนทั่วทุกจังหวัด ความต้องการการบริการด้านสถานศึกษาปฐมวัยและสถานรับเลี้ยงเด็กนั้นวันจะยิ่งเป็นที่ต้องการมากยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้ มีสาเหตุมาจากการพัฒนาประเทศที่มุ่งไปพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ทำให้แม่บ้านต้องออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น เพื่อหารายได้มาช่วยเหลือครอบครัว นอกจากนี้สตรียังได้รับการยอมรับในตลาดแรงงานมากขึ้นในหลายสาขาอาชีพ ประกอบกับโครงสร้างของครอบครัวก็เปลี่ยนแปลงไปจากครอบครัวขนาดใหญ่กลายเป็นครอบครัวขนาดเล็ก ส่งผลให้เด็กเล็กขาดแม่หรือผู้ใหญ่ในครอบครัวช่วยดูแล (คู่มือผู้ดำเนินงานศูนย์เด็กเล็ก กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2542)

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) รับผิดชอบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่

ได้รับการถ่ายโอนจากส่วนราชการต่าง ๆ ดังนั้นมาตรฐานการดำเนินงานและบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงมีความแตกต่างหลากหลายทั้งในด้านโครงสร้าง อาคาร สถานที่ และการบริหารงาน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้จึงได้จัดทำคู่มือมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของอปท.ขึ้น เพื่อให้ อปท.มีการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างมีระบบ มีมาตรฐานเดียวกันและมีคุณภาพตามหลักวิชาการ เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของอปท. มีทั้งหมด 6 ด้าน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553)

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) คลองอยู่ตะเภา อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้รับการถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนวัดท่าแซ จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เมื่อปีการศึกษา 2544 มาสังกัด อบต.คลองอยู่ตะเภา เปลี่ยนชื่อมาเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อบต.คลองอยู่ตะเภา การดำเนินการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของอบต.คลองอยู่ตะเภา เริ่มแรกที่ได้รับการถ่ายโอนมา มีเด็กชั้นอนุบาล 3 ขวบ จำนวน 24 คน บุคลากรครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 1 คน ในปีการศึกษา 2545 - 2550 จำนวนเด็กในชั้นอนุบาล 3 ขวบ ยังเพิ่มขึ้นไม่มากนัก แต่ในปีการศึกษา 2551 จำนวนเด็กอนุบาลเพิ่มสูงขึ้นมากกว่าเดิมคือ จำนวน 45 คน อบต.คลองอยู่ตะเภา จึงเพิ่มจำนวนครูผู้ดูแลเด็กเพิ่มอีก 1 ตำแหน่ง เพื่อให้มีสัดส่วนเด็ก 20 คน ต่อครูผู้ดูแลเด็ก 1 คน หลังจากปีการศึกษา 2551 เด็กเริ่มลดจำนวนลงตามลำดับ ปีการศึกษา 2552 มีเด็กจำนวน 29 คน ปีการศึกษา 2556 มีเด็กจำนวน 22 คน (ข้อมูลจากงานทะเบียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของอบต.คลองอยู่ตะเภา ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2556) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของอบต. คลองอยู่ตะเภา เริ่มพบปัญหาและอุปสรรคสาเหตุในเรื่องคุณภาพการให้บริการการศึกษาแก่

เด็กปฐมวัย มีเด็กเข้ารับบริการน้อย ประกอบกับอยู่ใกล้เมืองหาดใหญ่ การเดินทางสะดวกประชาชนในพื้นที่จึงนิยมส่งบุตรหลานเข้าไปเรียนในโรงเรียนอนุบาลของเอกชนมากกว่าโรงเรียนของรัฐ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อบต.คลองอู่ตะเภา มีความจำเป็นจะต้องมีการปรับกระบวนการทำงาน ศึกษาปัญหาแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน สร้างภาพลักษณ์ให้ผู้ปกครองมีความไว้วางใจส่งบุตรหลานมาเรียนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ อบต.คลองอู่ตะเภา เพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ อบต.คลองอู่ตะเภา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 6 ด้าน โดยเทียบตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. เพื่อนำผลของการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการทำงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ อบต.คลองอู่ตะเภา ให้ได้ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 6 ด้าน

วิธีการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ มีจำนวน 44 คน จำแนกเป็น 3 กลุ่มประชากรศึกษา คือ (1) กลุ่มคณะผู้บริหารและพนักงาน อบต.คลองอู่ตะเภา ประกอบด้วย นายกอบต. รองนายกอบต. เลขานุการนายกอบต. ปลัดอบต. หัวหน้าส่วนการศึกษาฯ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก รวม 8 คน ซึ่งกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีความสำคัญมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงาน สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมีครูเป็นผู้ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (2) กลุ่มคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีทั้งหมดจำนวน 14 คน ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ (3) กลุ่มผู้ปกครองเด็กจำนวน 22 คน คัดเลือกผู้ปกครองทั้งหมด เพราะมี

ส่วนสำคัญในฐานะ ผู้ใช้บริการ คือ ให้ความไว้วางใจส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ อบต.คลองอู่ตะเภา ข้อมูลที่ได้สามารถนำมาปรับปรุงกระบวนการทำงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เครื่องมือในการศึกษา คือ แบบตรวจรายการมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 6 ด้าน 45 ตัวชี้วัด การประเมิน 45 ตัวชี้วัดเพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกรณีมีการดำเนินการเหมาะสม ถือว่าผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดนั้น หากเป็นกรณีที่ไม่มีการดำเนินการหรือไม่เหมาะสมถือว่าไม่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดนั้น และข้อเสนอแนะในแต่ละด้าน

การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการประชุมกลุ่มประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ 1 ครั้ง จำนวน 44 คน เป็นเวทีแลกเปลี่ยนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่ได้ดำเนินการในปีที่ผ่านมา และปัจจุบัน วิเคราะห์หาสาเหตุแห่งปัญหานั้น ๆ และทำความเข้าใจกับข้อมูลโดยนำข้อมูลมาตรวจสอบตามแบบตรวจรายการตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 6 ด้าน 45 ตัวชี้วัด คือ ด้านการบริหารจัดการ 5 ตัวชี้วัด ด้านบุคลากร 8 ตัวชี้วัด ด้านอาคารสถานที่ 10 ตัวชี้วัด ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน 8 ตัวชี้วัด ด้านคณะกรรมการบริหารศูนย์ 4 ตัวชี้วัด และด้านการบริหารงานวิชาการ 10 ตัวชี้วัด รวบรวมเป็นข้อมูลพร้อมข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ อบต.คลองอู่ตะเภา ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 6 ด้าน

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

1. ด้านการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ อบต.คลองอู่ตะเภา มีนายกอบต. คลองอู่ตะเภา เป็นผู้บริหารได้กำหนดนโยบายตามภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบบริหารงานตามกรอบมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6 ด้าน โดยเตรียมงบประมาณ บุคลากร สนับสนุน และส่งเสริมและให้ความสำคัญในการจัดการเรียน การสอน มีการวางแผนและแบ่งหน้าที่ในการ ปฏิบัติงานร่วมกับคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนา เด็กเล็กของอบต.คลองอู่ตะเภาตามภารกิจงาน มีการกำหนดแผนงานหรือโครงการ ปฏิบัติงานตาม ช่วงระยะเวลาได้เหมาะสม และมีประเมิณผลการ ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอของผู้บริหารอย่าง เหมาะสม มีผลการดำเนินงานผ่านทั้ง 5 ตัวชี้วัด อยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขจร พงศ์ มีขำ (2551) ด้านการบริหารจัดการ มีการ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้ดูแลเด็กได้รับการ ศึกษาในระดับปริญญาตรีสาขาปฐมวัยทุกคน รวมทั้งมีการส่งเสริมให้เข้าร่วมอบรม ทัศนศึกษา ดูงาน และการจัดสรรงบประมาณค่าวัสดุ สื่อการเรียนการสอนให้อย่างเพียงพอ และยังสอดคล้อง กับงานวิจัยของชามพูนท วรรณจงคำ (2552) พบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ด้านการบริหาร จัดการ แนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของอบต.แก่งโคม ด้านการ บริหารจัดการ แนวทางในการพัฒนาควมมีการ บริหารจัดการด้านการเงินให้มีความโปร่งใส ในการ พัฒนาควรที่จะเพิ่มผู้ดูแลเด็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ควรที่จะพัฒนาบุคลิกภาพที่ดี และยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ทิฆัมพร ศิริจันทพันธ์ และคณะ (2556) พบว่า ระดับประสิทธิผลการจัดการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาล สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมสถานศึกษา เอกชน ในจังหวัดสกลนครตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารและครูผู้สอนระดับชั้นปฐมวัย ด้านการ บริหารและการจัดการศึกษาอยู่ในระดับดี

2. ด้านบุคลากร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ อบต.คลองอู่ตะเภา มีครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 2 คน คือ มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย และมีใบประกอบวิชาชีพครู มีประสบการณ์ความรู้ความสามารถในการสอนเด็ก

เหมาะสม ครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 2 คนมีความกระตือรือร้น ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่เหมาะสม การแต่งกาย ของครูผู้ดูแลเด็กมีความเรียบร้อย สะอาด สุภาพ มีบุคลิกที่ดี ทั้งกิริยาท่าทาง วาจา และการควบคุม อารมณ์เหมาะสมเป็นแบบอย่างแก่เด็ก มีความ สัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็ก ผู้ปกครองและชุมชน ปฏิบัติตนและปฏิบัติงานตามหน้าที่ของครูได้ อย่างดี ปฏิบัติกิจวัตรการทำงานด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่และเสียสละ การจัดกิจกรรมและสร้าง บรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นได้เหมาะสมกับวัยและ สภาพของเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดโอกาสให้ครู ผู้ดูแลเด็กเข้ารับการอบรม ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เกี่ยวกับการเรียนการสอนชั้นเด็กเล็กอยู่เสมอทุกปี สรุปผลด้านบุคลากร มี 8 ตัวชี้วัด ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด ทั้งหมด อยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุณี กุลศรีวรรณรัตน์ (2553) พบว่า มาตรฐานการ ศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของอบต.ใน ด้านบุคลากร มาตรฐานที่ 2 ได้แก่ ผู้ดูแลเด็กมี ความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. ด้านอาคารสถานที่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของอบต.คลองอู่ตะเภา มีอาคาร 2 หลังติดกันเป็น อาคารเรียน 1 หลัง อาคารเอนกประสงค์ 1 หลัง ประกอบด้วย ห้องครัว ห้องพยาบาล ห้องสุขาและ ห้องเก็บของ มีพื้นที่ปฏิบัติการ/นันทนาการ ได้แก่ ลานกีฬา สนามเด็กเล่น อาคารสถานที่ตั้งมี ความปลอดภัยกับเด็กอย่างเพียงพอเหมาะสมเป็น ที่เรียน ภายในอาคารมีแสงสว่างเพียงพอสม่ำเสมอ และมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก บริเวณอาคารมี สภาพแวดล้อมถูกสุขลักษณะเหมาะสม พื้นที่ ที่ใช้สอย บริเวณสำหรับนอนที่ประกอบอาหาร ที่ รับประทานอาหาร ห้องเอนกประสงค์สะอาด ปลอดภัยเหมาะสมที่จะให้เด็กทำกิจกรรม จัด ห้องเรียนและบริเวณห้องเรียน มีบรรยากาศ เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมเพื่อประสบการณ์ ของเด็ก มุมต่าง ๆ ในห้องเรียนมีความเหมาะสม

ต่อการส่งเสริมการเตรียมความพร้อมและพัฒนาการของเด็กทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม มีการดูแลรักษาและปรับปรุงอาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม และนำใช้อยู่เสมอ จัดให้มีที่เก็บเครื่องใช้ของเด็ก เช่น สบู่ แป้ง แก้วน้ำ ผ้าเช็ดตัว ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย มีมาตรการป้องกันความปลอดภัยจากไฟฟ้า เครื่องใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่อาจจะก่ออันตรายแก่เด็กได้ แต่ไม่มีของเล่นและสื่อพัฒนาเด็กจำนวนเพียงพอทั้งในร่มและกลางแจ้ง สรุปลดด้านอาคารสถานที่ มี 10 ตัวชี้วัด มีการดำเนินงานเหมาะสมผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด 9 ตัวชี้วัด ไม่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด 1 ตัวชี้วัด ผลการประเมินอยู่ในระดับดี ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของขจรพงศ์ มีขำ (2551) พบว่า ด้านอาคารสถานที่และความปลอดภัย ให้มีการปรับปรุงอาคาร ให้มีการแยกห้องเรียนเป็นช่วงชั้น และจัดให้มีมุมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ มีพื้นที่สีเขียว มีสนามเด็กเล่น มีรั้ว หรือกำแพงกั้นรอบตัวอาคาร มีประตูปิดเปิดเพื่อความปลอดภัย ซึ่งปัญหาจากด้านสถานที่ทำให้การพัฒนาและการส่งเสริมด้านวิชาการและกิจกรรม ไม่สามารถดำเนินการได้ตามหลักสูตรและมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้

4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ อบต.คลองอู่ตะเภา ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองและคนในชุมชน ร่วมกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครองมีความพอใจในระเบียบที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใช้อบรมเลี้ยงดูเด็ก ครูผู้ดูแลเด็กได้ไปเยี่ยมบ้านเด็ก เพื่อพบปะสนทนากับผู้ปกครองปีละครั้ง ผู้ปกครองมีความเอาใจใส่ต่อปัญหาของเด็ก มีการจัดประชุมพิเศษ ผู้ปกครองเด็กที่สมัครใหม่ทุกปีในภาคเรียนที่ 1 มีการจัดประชุมพบปะระหว่างผู้บริหารศูนย์ ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ปกครอง เพื่อประสานความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินงาน มีการเปิดโอกาสให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมกับคนในชุมชนในวันสำคัญ เช่น ประเพณีบุญเดือนสิบ และเป็นการปลูกฝังวัฒนธรรม

ประเพณีอันดีงามของไทยแก่เด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่มีการจัดทำข่าวสาร ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ให้ผู้ปกครองและคนในชุมชนได้ทราบ ไม่มีการจัดกิจกรรมเพื่อการประชาสัมพันธ์ การจัดการศึกษาให้ผู้ปกครองและคนในชุมชนได้รับทราบ สรุปลดด้านอาคารสถานที่ มี 8 ตัวชี้วัด มีการดำเนินงานเหมาะสมผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด 6 ตัวชี้วัด ไม่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด 2 ตัวชี้วัด มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของขจรพงศ์ มีขำ (2551) พบว่าด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากภาคชุมชน ควรจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก และเด็ก และให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มากขึ้น

5. ด้านคณะกรรมการบริหารศูนย์ ศูนย์พัฒนาของอบต.คลองอู่ตะเภา มีคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้นำแนวคิดจากชุมชนมาใช้ประกอบในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ การปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความรับผิดชอบ คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งมีจิตใจเสียสละต่อส่วนรวมปฏิบัติงานเหมาะสมตามหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้ง คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับการแต่งตั้งมีประสบการณ์ในการกำหนดนโยบายการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามภารกิจและหน้าที่ที่รับผิดชอบเป็นอย่างดีเหมาะสม แต่ไม่มีการประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นประจำทุกเดือน สรุปลดการศึกษา คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 4 ตัวชี้วัด มีการดำเนินงานเหมาะสมผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด 3 ตัวชี้วัด ไม่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด 1 ตัวชี้วัด มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับงานวิจัยของสมัย คำโท (2552) คณะกรรมการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก เห็นว่า ควรมีการปรับปรุงด้านสภาพแวดล้อม ความปลอดภัย ด้านโภชนาการ ด้านบุคลากร ด้านจัดประสบการณ์และด้านการ

ประเมินผลเพื่อให้การพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของอบต.ห้วยตึกชู สามารถบริหารจัดการศูนย์ได้ครอบคลุมทุกด้านให้มีประสิทธิผลเพิ่มขึ้น และยังสามารถคล้องกับวิจัยของชามพูนท วรรณจงคำ (2552) พบว่า ด้านคณะกรรมการบริหารศูนย์ แนวทางในการพัฒนาควรเสียสละเวลาในการทำงานและควรสรรหาคนที่มีความรู้ความสามารถมาบริหารศูนย์

6. ด้านการบริหารงานวิชาการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของอบต.คลองอู่ตะเภา ครูผู้ดูแลเด็กได้จัดทำตารางกิจกรรมประจำวันครบทั้ง 5 วัน และสามารถปรับใช้ได้เหมาะสมกับสภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กิจกรรมต่าง ๆ มีการเตรียมความพร้อมให้เด็กมีทักษะพื้นฐานที่จะเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น มีการส่งเสริมให้เด็กนักเรียนอนุบาลใช้ของเล่นและสื่อพัฒนาเด็กให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างเหมาะสม คุ่มค่า ครูผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็กโดยแยกเด็กตามช่วงอายุ 3-5 ปี กิจกรรมส่งเสริมการเตรียมความพร้อมและพัฒนาเด็กทางด้านร่างกาย สติปัญญาและสังคมอย่างเหมาะสม มีการนำข้อมูลพื้นฐานจากเด็กแต่ละคนมาเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมได้อย่างดี มีการเตรียมสภาพร่างกายและจิตใจของเด็กให้พร้อมก่อนร่วมกิจกรรม ครูผู้ดูแลเด็กส่งเสริมและให้กำลังใจแก่เด็กให้มีส่วนร่วมกิจกรรมโดยให้เพื่อน ๆ ปรบมือให้กำลังใจหรือมอบของรางวัลเป็นบางครั้ง ในการจัดกิจกรรมครูผู้ดูแลเด็ก ได้สอดแทรกการอบรมสั่งสอนจริยธรรมแก่เด็กด้วย เช่น การไหว้ผู้ใหญ่ การเดินผ่านหน้าผู้ใหญ่ การได้รับของจากผู้ใหญ่ ให้ยกมือไหว้พร้อมกล่าวขอบคุณ ครูผู้ดูแลเด็กมอบอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมได้ถูกวิธีและรู้จักวิธีการซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์เมื่อเกิดการชำรุดเสียหาย เช่น การจัดวางของเล่นที่ไม่ต้องการเล่นแล้วเก็บเข้าที่เป็นระเบียบเรียบร้อย สรุปผลการศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการ มี 10 ตัวชี้วัด มีการดำเนินงานเหมาะสมผ่าน เกณฑ์ตัวชี้วัดทั้งหมด ผลการประเมินอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับวิจัยของ

ชามพูนท วรรณจงคำ (2552) พบว่า ด้านบริหารวิชาการ แนวทางในการพัฒนาควรมีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับวัยของเด็ก และควรที่จะมีกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการของกล้ามเนื้อ

สรุป

ผลการประชุมกลุ่มและการประเมินผล การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของอบต.คลองอู่ตะเภา ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็ก 6 ด้าน 45 ตัวชี้วัด คือ ด้านการบริหารจัดการ 5 ตัวชี้วัด ผ่านเกณฑ์ทุกตัวชี้วัด ด้านบุคลากร 8 ตัวชี้วัด ผ่านเกณฑ์ทุกตัวชี้วัด ด้านอาคารสถานที่ 10 ตัวชี้วัด ผ่านเกณฑ์ 9 ตัวชี้วัด ไม่ผ่านเกณฑ์ 1 ตัวชี้วัด ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน 8 ตัวชี้วัด ผ่านเกณฑ์ 6 ตัวชี้วัด ไม่ผ่านเกณฑ์ 2 ตัวชี้วัด ด้านคณะกรรมการบริหารศูนย์ 4 ตัวชี้วัด ผ่านเกณฑ์ 3 ตัวชี้วัด ไม่ผ่านเกณฑ์ 1 ตัวชี้วัด และด้านการบริหารวิชาการ 10 ตัวชี้วัด ผ่านเกณฑ์ทุกตัวชี้วัด สรุปผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็ก 6 ด้าน 45 ตัวชี้วัด คือ ได้ดำเนินงานมีความเหมาะสม ผ่านเกณฑ์ 41 ตัวชี้วัด ไม่ผ่านเกณฑ์ 4 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 91 ผลการประเมินอยู่ในระดับดี

ข้อเสนอแนะ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของอบต.คลองอู่ตะเภา แนวทางการพัฒนาตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 6 ด้าน ที่ไม่ผ่านเกณฑ์ 4 ตัวชี้วัด สามารถพัฒนาให้ผ่านเกณฑ์ได้ทุกตัวชี้วัด ได้ดังนี้ (1) จัดให้มีของเล่นและสื่อพัฒนาเด็กเล็กทั้งในที่ร่มและกลางแจ้ง โดยใช้งบประมาณของอบต.คลองอู่ตะเภา (2) จัดทำแผนปรัายเดือนแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ให้ผู้ปกครองทราบ (3) ประกาศข่าวการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครอง

และคนในชุมชนทราบทางหอกระจายข่าว และ (4) มีการประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นประจำทุกเดือน

สิ่งที่ต้องดำเนินการอย่างสม่ำเสมอของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของอบต.คลองอู่ตะเภาเพื่อเพิ่มศักยภาพขององค์กร คือ

1. นายกอบต.คลองอู่ตะเภา ทำหน้าที่ประธานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาให้เพียงพอ ตรงตามความต้องการ เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันและบริบทของพื้นที่ ไม่ควรเน้นพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพียงด้านเดียว

2. อบต.คลองอู่ตะเภา ควรให้การสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรครู และคณะกรรมการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับการพัฒนาโดยจัดให้มีการศึกษาดูงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารจัดการ หรือจัดให้มีการอบรมเพื่อเพิ่มทักษะ ความรู้ ความสามารถแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องเป็นประจำทุกปี

3. ควรให้ประชาชนหรือผู้ปกครองเด็กของอบต.คลองอู่ตะเภา เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก การจัดทำสื่อการเรียนการสอน นอกจากนี้ อบต.คลองอู่ตะเภา ควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องเล่นในที่ร่มและกลางแจ้ง สื่อการเรียนมีความเหมาะสมต่อการพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงอายุ เป็นต้น

การศึกษาครั้งนี้ได้ค้นพบสาเหตุจุดอ่อนที่มีนัยสำคัญของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของอบต.คลองอู่ตะเภา ที่มีเด็กเข้ามาเรียนน้อยเพราะขาดการทำงานเชิงรุก แตกต่างจากโรงเรียนของเอกชนซึ่งมีการประชาสัมพันธ์เชิงรุก นอกจากนี้ไม่มีการสำรวจเด็กในเขต อบต.คลองอู่ตะเภาที่อยู่ในเกณฑ์เข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงการส่งหนังสือเชิญผู้ปกครองกลุ่มเป้าหมายให้ส่งเด็กเข้ามาเรียนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

แนวทางที่มีโอกาสให้เด็กในพื้นที่เข้ามาเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มมากขึ้น คือ

1. จะต้องมีการสำรวจเด็กในเขต อบต.คลองอู่ตะเภา ที่อยู่ในเกณฑ์เข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกปี

2. มีการส่งหนังสือเชิญผู้ปกครองกลุ่มเป้าหมายให้ส่งเด็กเข้ามาเรียนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกคนในพื้นที่

3. จัดทำเอกสารแผ่นพับเชิญชวนมีข้อความในแผ่นพับแจกเหมือนโรงเรียนเอกชนที่เสียค่าเล่าเรียนเทอมปีละหลายหมื่นบาท เช่น แจงสิทธิ์ประโยชน์ต่าง ๆ ที่เด็กได้รับ เรียนฟรี อาหารฟรี ที่นอนฟรี สื่อการเรียนการสอนพร้อม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของอบต.คลองอู่ตะเภา ผ่านเกณฑ์มาตรฐานการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับรางวัลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดีเด่นระดับจังหวัดสงขลา ครูผู้ดูแลเด็กจบปริญญาตรี สาขาปฐมวัยทุกคน ครูผู้ดูแลเด็กได้รับรางวัลครูสอนดีเด่น และข้อมูลต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของอบต.คลองอู่ตะเภา เพื่อสร้างความเชื่อถือให้ผู้ปกครองไว้วางใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนเพิ่มขึ้น ซึ่งมีโอกาสที่สามารถทำได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1. ควรดำเนินการศึกษา ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระหว่างอบต. กับ เทศบาล ที่รับภารกิจถ่ายโอนมาเหมือนกันว่ารูปแบบใดมีการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ดีกว่ากันมากน้อยเพียงใด

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของอบต.ใกล้เคียง เพื่อหาแนวทางการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของอบต. ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น

3. ควรมีการศึกษาในเรื่องประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภายหลังจากถ่ายโอนภารกิจการศึกษาให้กับอบต. ตามนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นว่ามีการบริหารได้ดีกว่าหน่วยงานที่ถ่ายโอนหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2553).

มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.

ขจรพงศ์ มีขำ. (2551). แนวทางการบริหารจัดการ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหาร
ส่วนตำบลท่าบอน อำเภอร่อนดี จังหวัด
สงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครอง
ท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

จารุณี กุลศรีวรรณรัตน์. (2553). การพัฒนาผู้ดูแลเด็ก

ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตาม
มาตรฐาน การศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การ
บริหารส่วนตำบลบางทรายน้อย
อำเภอสว่างใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ชามพูนท วรรณจงคำ. (2552). การประเมินศูนย์
พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบล
แก่งโคม ตำบลแก่งโคม อำเภอสว่างวีระวงศ์
จังหวัดอุบลราชธานี. การค้นคว้าอิสระ
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น
วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น,
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ทิฆัมพร ศิริจันทร์พันธ์, ไซยา ภาวะบุตร และ
ธวัชชัย ไพไธล. (2556). ประสิทธิภาพการ
จัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา
ปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาล สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริม
สถานศึกษาเอกชน ในจังหวัดสกลนคร.
วารสารบัณฑิตศึกษา, 10(48), 73-81.

สมัย คำโท. (2552). การบริหารจัดการศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล
ห้วยดีกู่ อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ.
วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น
วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น,
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.